

Vlaams
Parlement

stuk **2204** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 9 oktober 2013 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de heren Bart Van Malderen, Koen Van den Heuvel,
Matthias Diependaele, Bart Tommelein, Lode Vereeck
en Hermes Sanctorum

betreffende de aanklacht voor piraterij
tegen geweldloze actievoerders in Rusland

TOELICHTING

Op woensdag 18 september 2013 beklommen twee actievoerders van de internationale milieuorganisatie Greenpeace International vanuit een rubberbootje het olieboorplatform Prirazlomnaya, ten zuidwesten van Nova Zembla. Dit door Gazprom uitgebate olieboorplatform is het eerste dat nieuwe olievelden zal ontginnen in de voor het grootste deel van het jaar met ijs bedekte Arctische wateren. De actievoerders wilden aandacht vragen voor de bedreiging en de risico's van nieuwe olieboringen in de ruwe Arctische wateren. Volledig in de stijl van de 40-jarige Greenpeace traditie waren de actievoerders ongewapend en droegen ze enkel een spandoek en klimtouwen bij zich. Op geen enkel ogenblik hebben ze zich bedreigend opgesteld of hebben ze aanstalten gemaakt de controle over het olieplatform over te willen nemen. Desondanks werden de twee erg hardhandig van het boorplatform gehaald, waarbij de gemaskerde Russische mariniers zelfs enkele waarschuwingsschoten losten¹.

Een dag later, op 19 september, werden Russische kustwachters via een helikopter aan boord van het onder Nederlandse vlag varende Greenpeace schip Arctic Sunrise gedropt². De Arctic Sunrise bevond zich in internationale wateren toen het door de Russische kustwacht werd overgenomen. De Nederlandse autoriteiten hebben hierover al formeel hun ongenoegen laten blijken. Het Greenpeace schip werd naar de haven van Moermansk gesleept, terwijl de bemanning vijf dagen lang gevangen gehouden werd zonder enig contact met de buitenwereld. De Arctic Sunrise werd aan de ketting gelegd en volledig doorzocht. Diverse internationale experts in maritiem recht verklaarden reeds dat de overname en het wegslepen van de Arctic Sunrise door de Russische kustwacht geen enkele wettelijke basis had³.

Bij aankomst in Moermansk werden de 30 bemanningsleden – 28 Greenpeace activisten, een freelancevideograaf en een freelancefotograaf – onder verdenking van piraterij alvast gedurende twee maanden in voorhechtenis gezet. Op 2 en 3 oktober werden alle bemanningsleden officieel in beschuldiging gesteld van piraterij, waardoor ze een gevangenisstraf van vijftien jaar riskeren.

De geweldloze acties van de Greenpeace-actievoerders kunnen noch volgens de geldende internationale maritieme rechtsregels, noch volgens de geldende wetgeving in de Russische Federatie, als piraterij worden bestempeld. Er kunnen dus ernstige vragen gesteld worden bij het buitenproportionele optreden van de Russische autoriteiten als reactie op dit protest tegen nieuwe olieontginningen in de Noordelijke IJszee. Ondertussen hebben diverse gerenommeerde juridische experts verklaard dat de officiële beschuldiging van piraterij buitenproportioneel is en geen enkele juridische basis heeft⁴. Meer dan 60 internationale ngo's (niet-gouvernementele organisaties) waaronder Amnesty International⁵ en Human Rights Watch⁶, hebben het optreden tegen de geweldloze Greenpeace-activisten veroordeeld en vragen hun onvoorwaardelijke invrijheidstelling, alsook de onmiddellijke vrijgave van het Greenpeaceschip Arctic Sunrise.

¹ <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-24225148>

² <http://photo.greenpeace.org/C.aspx?VP3=ViewBox&STID=27MZIFVWBH31&CT=Story>

³ <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3513250/2013/09/20/Russen-mochten-Arctic-Sunrise-niet-enteren.dhtml>, <http://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/arktis-sturm-auf-arctic-sunrise-nach-voelkerrecht-zweifelhaft-a-923512.html>

⁴ http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2329446, <http://www.volokh.com/2013/09/25/russias-piracy-charges-greenpeace-groundless-illegal/>, <https://theconversation.com/can-russia-prosecute-greenpeace-protestors-over-the-arctic-sunrise-18683>

⁵ <http://www.amnesty.org/en/news/russia-drop-absurd-and-damaging-piracy-charge-against-greenpeace-activists-2013-10-02>

⁶ <http://www.hrw.org/news/2013/09/30/russia-drop-piracy-charges-against-greenpeace>

Op 4 oktober kondigde de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Frans Timmermans aan dat Nederland een arbitrageprocedure opstart op basis van het VN-zeerechtverdrag⁷.

Bart VAN MALDEREN
Koen VAN DEN HEUVEL
Matthias DIEPENDAELE
Bart TOMMELEIN
Lode VEREECK
Hermes SANCTORUM

⁷ <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3521399/2013/10/04/Timmermans-naar-tribunaal-om-Greenpeace-schip.dhtml>

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- stelt vast dat het Greenpeaceschip Arctic Sunrise op illegale wijze in internationale wateren door de Russische kustwacht werd overgenomen en uiteindelijk in de haven van Moermansk aan de ketting werd gelegd;
- stelt vast dat onder artikel 101 van de UN Convention on the Law of the Sea, piraterij gedefinieerd wordt als “any illegal acts of violence or detention, or any act of depredation, committed for private ends by the crew or the passengers of a private ship or a private aircraft” en dat onder artikel 227 van het Russische wetboek van strafrecht, piraterij gedefinieerd wordt als een “assault on a sea-going ship or a river boat with the aim of capturing other people’s property, committed with the use of violence or with the threat of its use” en dat bijgevolg de beschuldiging van piraterij niet van toepassing kan zijn op de geweldloze protestacties van Greenpeace;
- is van oordeel dat geweldloos protest en vrije meningsuiting fundamentele rechten zijn en inherent deel uitmaken van een democratie;
- overwegende dat buurland Nederland een arbitrageprocedure opstart op basis van het VN-zeerechtverdrag ten einde de invrijheidsstelling van deze 30 mensen en de vrijgave van het schip van Greenpeace te bekomen;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
 - 1° bij de bevoegde Russische autoriteiten:
 - a) haar bezorgdheid te uiten over het buitenproportionele optreden tegen geweldloze actievoerders en de tenlastelegging van piraterij van de 28 Greenpeace-activisten en de twee freelancejournalisten;
 - b) aan te dringen op een onvoorwaardelijke invrijheidstelling van de 30 in voorhechtenis zittende bemanningsleden en de onmiddellijke vrijgave van het Greenpeace schip Arctic Sunrise;
 - 2° deze zaak ook op de agenda te plaatsen van alle bilaterale contacten met Rusland zolang deze 30 mensen niet op vrije voet zijn.

Bart VAN MALDEREN

Koen VAN DEN HEUVEL

Matthias DIEPENDAELE

Bart TOMMELEIN

Lode VEREECK

Hermes SANCTORUM